

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Sivonen, Tiinamari			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Neuvostokaupan muisto: Aikalaiskokijoiden arvioita Suomen idänkaupasta			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-01-21	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 100 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Pro gradu -tutkimukseni käsittelee Suomen ja Neuvostoliiton välistä clearing-kauppaa sotien jälkeisestä ajasta aina kaupan loppumiseen, vuoden 1991 alkuun. Tarkastelen kauppaa siinä mukana olleiden suomalaisten, julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden, näkökulmasta ja heidän muistoistaan käsin. Tutkimukseni perustuu 49 haastattelua sisältävään aineistoon, jonka keräsi vuosien 2001–2004 välisenä aikana Helsingin kauppakorkeakoulun alainen yksikkö ”Center of Markets in Transition”. Haastatteluja tehtiin lähinnä ylemmän tason idänkaupan toimijoiden joukossa. Haastatteluaineisto siirtyy Kansallisarkistoon vielä vuoden 2008 aikana, jolloin se tulee kaikkien halukkaiden saataville.</p> <p>Lähestymistapana haastatteluaineistolla valikoitui muistitietotutkimuksen metodologia, johon perustuen käytin haastatteluaineistoa tutkimukseni alkuperäisaineistona. Tarkoitukseni oli tutkimuksessa muistin ja muistamisen kautta tarkastella suomalaisten neuvostokaupan konkareiden omaa käsitystä neuvostokaupasta ja samalla löytää vastaus oleellisimpaan tutkimuskysymykseeni, millainen muisto haastatelluilla on esille nostamistani idänkaupaan liittyneistä osa-alueista.</p> <p>Tutkin haastatteluaineistoa kolmesta eri näkökulmasta, joista jokaista tarkastelin haastateltujen muistojen kautta. Näkökulmiksi valikoituivat muisto suomalaisten poliitikoiden merkityksestä idänkaupalle, suomalaisten toimijoiden suhde neuvostoliittolaisiin ja heidän muistonsa vastapuolesta sekä muistot kaupan loppumisesta sekä siitä, oliko merkkejä haastateltujen mukaan tulevasta näkyvissä. Enemmistö haastatelluista muistelee, että poliitikkojen roolia on liioiteltu ja poliitikkojen merkitys näkyi ainoastaan suurissa asioissa, jos silloinkaan. Moni myös koki, että poliitikkojen roolia idänkaupassa on yleisesti jopa liioiteltu.</p> <p>Toisena teemana tutkin haastateltujen suhdetta neuvostoliittolaisiin sekä erityisesti heihin kauppakumppaneina. Haastatellut muistelivat neuvostoliittolaisten olleen erittäin tiukkoja, vaativia sekä hinta- ja laatutietoisia neuvottelijoita, ja heillä arvailtiin jopa olleen ennakkoon sovittu käsikirjoitus neuvotteluja varten. Haastatellut eivät olleet yksimielisiä siitä, jatkettiin neuvotteluja virallisen osuuden päätyttyä epävirallisemmissa tunnelmissa mutta lähes kaikki kuitenkin muistelivat alkoholin kostuttamia tilaisuuksia. Yhtenä osaamisensa kulmakivenä osa haastatelluista näki olleen slaavilaisen mentaliteetin.</p> <p>Viimeisenä analysoin aineistoani kaupan loppumisen merkeissä ja tutkin millainen muisto haastatelluilla siitä on. Halusin myös selvittää, muistelevatko haastatellut nähneensä ennusmerkkejä kaupan lopusta vai tuliko se yllätyksenä. Enemmistö muisteli, että kaupan loppumisesta puhuttiin ja merkkejä oli ilmassa, kaikki eivät kuitenkaan nähneet näin. Yhtäkaikki lopun nopeus ja se, ettei siirtymäkautta clearing-kaupalle saatu, olivat erittäin suuria yllätyksiä oikeastaan kaikille. Moni haastateltu olisi halunnut jatkaa kauppaa, se koettiin tuolloin kuitenkin niin kannattavaksi. Muistot kaupasta ovat haastatelluilla kokonaisuudessaan jopa yllättävänkin lämpimät.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>Neuvostoliitto</p> <p>Suomi</p> <p>clearing-kauppa</p> <p>neuvostoliittolainen</p> <p>idänkauppa</p> <p>muisto</p> <p>muistitietotutkimus</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			